

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 1 จังหวัดนครปฐม ในครั้งนี้ ผู้ประเมินได้ดำเนินการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อประเมินวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 1 จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 1 จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 1 จังหวัดนครปฐม

การประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 1 จังหวัดนครปฐม ครั้งนี้ ผู้ประเมินได้ดำเนินการประเมินหลังเสร็จสิ้นโครงการ ซึ่งกำหนดกรอบแนวคิดและประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินของราล์ฟ ดับเบิลยู ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler, 1950) โดยมีขอบเขตด้านเนื้อหาของการประเมินโครงการ 3 ด้าน ประกอบด้วย การประเมินด้านวัตถุประสงค์ ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ซึ่งมีเครื่องมือ ดังนี้

- 1.แบบสอบถามด้านวัตถุประสงค์การประเมินโครงการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 1 จังหวัดนครปฐม

2. แบบสอบถามด้านกระบวนการ การประเมินโครงการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 1 จังหวัดนครปฐม

3. แบบประเมินด้านผลผลิต

3.1 แบบประเมินความสามารถในการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 1 จังหวัดนครปฐม

3.2 แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจ ของผู้ปกครอง ต่อการอบรมโครงการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 1 จังหวัดนครปฐม

3.3 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อโครงการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 1 จังหวัดนครปฐม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการประเมินโครงการใช้สถิติพื้นฐาน คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการประเมิน

ด้านวัตถุประสงค์ มีความสอดคล้อง มีความสอดคล้องกับบริบทที่เกี่ยวข้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านกระบวนการ มีการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการวางแผน (Plan) อยู่ในระดับมากที่สุด การปฏิบัติ (Do) อยู่ในภาพรวมมากที่สุด การตรวจสอบ (Check) อยู่ในภาพรวมมากที่สุด และการสรุป รายงาน (Act) อยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านผลผลิต 1) ความสามารถด้านการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ค่าเฉลี่ยการประเมินหลังดำเนินโครงการสูงกว่าก่อนดำเนินโครงการ โดยค่าเฉลี่ยหลังประเมินเท่ากับ 4.27 และค่าเฉลี่ยก่อนประเมินเท่ากับ 2.57 2) ความรู้ ความเข้าใจของผู้ปกครองหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม โดยค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการอบรมคิดเป็นร้อยละ 84.70 และค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนการอบรม คิดเป็นร้อยละ 39.81 3) การให้ความร่วมมือของเครือข่าย ภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด

อภิปรายผลการประเมิน

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 1 จังหวัดนครปฐม พบว่า การประเมินด้านวัตถุประสงค์ การประเมินด้านกระบวนการ ผลการประเมินด้านผลผลิต ผลการประเมินเฉลี่ยทุกด้าน อยู่ในระดับมาก มากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายการ

1. ผลการประเมินด้านวัตถุประสงค์ การประเมินด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยใช้แบบสอบถามที่สอบถามเกี่ยวกับการประเมินโครงการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน พบว่า มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินทุกประเด็น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้มีความสอดคล้องและสามารถปฏิบัติได้ บรรลุผลตามที่กำหนดไว้

2. ผลการประเมินด้านกระบวนการ การประเมินด้านกระบวนการของโครงการ โดยใช้แบบสอบถามที่สอบถามเกี่ยวกับการประเมินโครงการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน พบว่า ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประเมินในแต่ละประเด็น ด้านกระบวนการของโครงการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกประเด็น สอดคล้องกับ ดวงชนก ลันดา และจรรยาเกียรติ กุลสอน (2559) ได้ประเมินด้านกระบวนการในการดำเนินโครงการเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโดยครอบครัวและชุมชนในจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ การวางแผน การดำเนินงานอย่างมีหลักคิดหลักการดำเนินงาน ซึ่งการดำเนินงานตามระบบวงจรควบคุมคุณภาพ (PDCA) นั้น ส่งผลให้การดำเนินโครงการมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการกำหนด

3. ผลการประเมินด้านผลผลิต

3.1 การประเมินด้านพัฒนาการของเด็ก ด้านการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับบริการการจัดการศึกษาตามบ้าน ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 1 โดยครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน พบว่า เด็กที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 1 มีระดับพัฒนาการความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ดวงชนก ลันดา และจรรยาเกียรติ กุลสอน (2559) ศึกษาเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการ

จำเป็นพิเศษโดยครอบครัวและชุมชนในจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้ปกครองมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการในทุก ๆ ด้าน ซึ่งการดำเนินโครงการดังกล่าวส่งผลให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีความสามารถในการช่วยเหลือตนเองสูงขึ้น ในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ ด้านการรับประทานอาหาร การแต่งกาย การขับถ่าย การทำความสะอาดร่างกาย และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง ส่งผลให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากยิ่งขึ้น

3.2 การประเมินด้านความรู้ ความเข้าใจ ของผู้ปกครอง ที่มีต่อการอบรมโครงการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 1 จังหวัดนครปฐม โดยใช้แบบทดสอบแบบถูกผิด พบว่า ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 1 มีความรู้ ความเข้าใจ อยู่ในระดับมีความรู้ดี ทุกรายข้อ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระดับความรู้ ความเข้าใจในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมีความรู้ดี สอดคล้องกับ นาฎยา พลไชยชา (2558) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพการดำเนินงานชมรมคนพิการตามโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยชุมชนก่อตั้งโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองต้องมีความตระหนักรู้ เข้าใจ เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการ แสวงหาความรู้เพื่อนำไปพัฒนาเด็กพิการให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ตามศักยภาพแต่ละบุคคล สามารถดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างมีความสุข ไม่เป็นภาระของผู้อื่น

3.3 การประเมินด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายต่อโครงการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน โดยตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประเมินในแต่ละประเด็น ด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายต่อโครงการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกประเด็น สอดคล้องกับ นาฎยา พลไชยชา (2558) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพการดำเนินงานชมรมคนพิการตามโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชนก่อตั้งโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และศาสตราจารย์ แพทย์ และพิมจันทร์ แสงจันทร์ (2555) ได้ศึกษา เรื่อง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชัยนาทต่อการให้บริการสาธารณะด้านคนพิการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในส่วนของความร่วมมือของผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการ จะส่งผลให้เด็กพิการมีการพัฒนาความสามารถ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการประเมินครั้งต่อไป

1. ควรประเมินโครงการลักษณะนี้ในทุก ๆ 3-5 ปี เพื่อให้ได้สารสนเทศที่สอดคล้องตามความต้องการของผู้ใช้ที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา สภาพของสังคม และภาวะเศรษฐกิจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินโครงการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. ควรประเมินโครงการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 1 จังหวัดนครปฐม เพื่อใช้เป็นสารสนเทศในการพัฒนาการประเมินโครงการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. ควรมีการประเมินโครงการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 1 จังหวัดนครปฐม โดยใช้รูปแบบอื่น ๆ เพื่อใช้เป็นสารสนเทศในการพัฒนาการประเมินโครงการต่อไป